

OKVIRNA POLITIKA RASELJAVANJA

Procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja na nivou Koridora za prugu za velike brzine Beograd-Niš, Srbija

18. juli 2022.

Sadržaj

1	Uvod	4
2	Svrha ove Okvirne politike	5
3	Kratak opis Projekta	6
4	Preliminarna procena uticaja Projekta	7
5	Pravni okvir	9
5.1	Važeća zakonska regulativa Republike Srbije	9
5.2	Važeći zahtevi EBRD i EIB	11
6	Ključni principi pribavljanja zemljišta, nadoknade i pružanja pomoći	12
7	Prava na naknadu	13
8	Mere kompenzacije i pomoći	15
8.1	Nadoknada u novcu za pogođeno zemljište i imovinu	15
8.2	Zamenske kuće i / ili stanovi	17
8.3	Nadoknada u novcu za pogođene poslovne subjekte	17
8.4	Mere pomoći	17
9	Aranžmani za realizaciju	20
10	Praćenje, procena i izveštavanje	21
11	Upravljanje žalbama	23
12	Objavljivanje informacija i komunikacija	24
13	Aneksi	25

Spisak skraćenica

EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj (eng. <i>European Bank for Reconstruction and Development</i>)
EIB	Evropska investiciona banka (eng. <i>European Investment Bank</i>)
EU	Evropska unija
NSZ	Nacionalna služba za zapošljavanje
APR	Akcioni plan raseljavanja
IŽS	Infrastruktura železnice Srbije a.d.
RS	Republika Srbija

1 Uvod

Kontekst Projekta

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) razmatra obezbeđivanje finansijskih sredstava za Republiku Srbiju u korist Infrastrukture železnice Srbije. Zajam će se koristiti za finansiranje obnove i modernizacije železničke infrastrukture železničkog Koridora X (Koridor X), pruge koja povezuje Beograd i Niš u dužini od oko 243 km (Projekat), s ciljem povećanja brzine uz poboljšanje kvaliteta putničkog i teretnog železničkog saobraćaja. Očekuje se da će Projekat sufinansirati (i) Evropska investiciona banka i (ii) Evropska unija putem Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF) ili ostalih mehanizama EU. Očekivani ukupni troškovi Projekta biće do 2,05 milijardi evra.

Zajam će biti podeljen u tranše na osnovu dinamike obnove poddeonica, sa prvom tranšom opredeljenom za finansiranje radova na poddeonici Stalać-Đunis (u dužini od oko 17 km), a koja je jedina poddeonica za koju je do sada urađena procena zaštite životne sredine i socijalnih pitanja. Tranše za finansiranje drugih poddeonica Koridora X biće neobavezujuće.

Kategorija Projekta

Budući da Projekat obuhvata grinfild razvoj i deo je proširenog razvoja linijske i infrastrukture (Beograd-Niš), EBRD je svrstala ovaj Projekat u **projekat A kategorije**¹.

Dizajn Projekta

Pruga Beograd-Niš je još u fazi projektovanja – za celokupan Koridor urađeno je samo idejno rešenje, dok se završetak i dejnog projekta očekuje u prvom kvartalu 2023. godine. Izuzetak je poddeonica Stalać-Đunis za koju je već izrađeno idejno rešenje².

Paket dokumenata za objavljivanje

Prema zahtevima Zajmodavaca, paket dokumenata za objavljivanje za **ceo koridor Beograd-Niš** obuhvata:

1. Okvirna politika raseljavanja na nivou Koridora (2022) – *ovaj dokument*
2. Izveštaj o utvrđivanju obima zaštite životne sredine i socijalnih pitanja na nivou Koridora (2022)
3. Izveštaj o proceni zaštite životne sredine i socijalnih pitanja na nivou Koridora i Plan upravljanja zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima (2022)
4. Akcioni plan za životnu sredinu i socijalna pitanja na nivou Koridora (2022)
5. Plan angažovanja zainteresovanih strana na nivou Koridora (2022)
6. Netehnički sažetak na nivou Koridora (2022)

Paket dokumenata za objavljivanje za **deonicu Stalać-Đunis** obuhvata:

7. Procena uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja (2016)
8. Nacionalna studija procene uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja (2018)
9. Dopunska studija sa pratećim Planom upravljanja zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima (2022)
10. Akcioni plan za životnu sredinu i socijalna pitanja (2022)
11. Akcioni plan raseljavanja (2022)
12. Netehnički sažetak (2022)

¹ EBRD-ova Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (2019.) svrstava projekte u kategorije A, B, C i FI s ciljem utvrđivanja prirode i nivoa istraživanja zaštite životne sredine i socijalnih pitanja, objavljivanja informacija i potrebne uključenosti zainteresovanih strana. Svrstavanje u kategorije odgovara prirodi, lokaciji, osetljivosti, razmeri i verovatnom značaju štetnih efekata predmetnog Projekta.

² Izgradnja poddeonice Stalać-Đunis realizovaće se putem dva posebna ugovora „projektuj i izgradi“, jedan za LOT 1 (tunelski radovi za tunel 4) i drugi za LOT 2 (svi ostali građevinski radovi i gornji stroj za celu poddeonicu). U februaru 2022. godine Infrastruktura železnice Srbije i China Railway Divizija 21 - kancelarija u Beogradu potpisali su ugovor za projektovanje i izvođenje radova na izgradnji tunela br. 4 na poddeonici Stalać-Đunis (LOT 1).

2 Svrha ove Okvirne politike

IŽS će kao organ za sprovođenje realizovati Projekat u skladu sa zahtevima Republike Srbije kao i zahtevima Zajmodavaca, a konkretno:

- > Relevantnim zakonodavstvom u Srbiji (Zakon o eksproprijaciji i Zakon o linearnoj infrastrukturi)
- > EBRD Politikom zaštite životne sredine i socijalnih pitanja ³, posebno Uslovom za realizaciju br. 5 (Otkup zemljišta, ograničenja korišćenja zemljišta i nedobrovoljno raseljavanje)
- > EIB standardima za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja ⁴, posebno Standardom 6 (nedobrovoljno raseljavanje)

Svi ovi zahtevi su detaljnije opisani u [Poglavlju 5 \(Pravni okvir\)](#).

Tokom izrade Projekta, preliminarna analiza uticaja Projekta pokazala je da će Projekat dovesti do otkupa zemljišta, kao što je detaljno objašnjeno u [Poglavlju 4 \(Preliminarna procena uticaja Projekta\)](#). Međutim, priroda ili veličina uticaja povezanih sa otkupom zemljišta trenutno je nepoznata zbog faze razvoja Projekta i ne može se sprovesti detaljan popis pogođenih ljudi i imovine. Zbog toga je ova Okvirna politika pripremljena u veoma ranoj fazi Projekta kako bi se razjasnili ključni principi preseljenja, procedure i organizacioni aranžmani. Okvirna politika je deo paketa za objavu.

Detaljni zahtevi za otkup zemljišta biće poznati tek kada budu pripremljena tehnička rešenja i elaborati eksproprijacije za svaku deonicu. Kada komponente Projekta budu definisane u dovoljnoj meri, biće izrađeni detaljni akcioni planovi raseljavanja (APR) proporcionalni potencijalnim rizicima i uticajima na osnovu ove Okvirne politike. APR-ovi će biti pripremljeni na osnovu pouzdanih i ažuriranih informacija i obuhvataće osnovne informacije o svakoj deonici, uticajima, pogođenim licima i imovini, kao i o pravima svih kategorija pogođenih osoba. APR-ovi će takođe uključivati detaljne budžete i vremenske okvire.

Napomena: Do danas je pripremljen Akcioni plan raseljavanja samo za deonicu Stalać-Đunis i deo je paketa objave.

---

³ Available at: <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

⁴ Available at: <https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards>

3 Kratak opis Projekta

Koridor X je glavna trasa koja se proteže u pravcu sever-jug, a koja prolazi kroz Srbiju i sastavni je deo proširene transevropske železničke mreže (TEN-T) koja povezuje zapadnu i srednju Evropu sa Grčkom, Srbijom i Bliskim istokom. Takođe, Koridor X je osovina od nacionalnog značaja i predstavlja 25% železničke mreže Srbije. Na njemu se odvija više od 50% ukupnog saobraćaja (teretnog i putničkog) i povezuje tri najveća grada u zemlji (Novi Sad, Beograd i Niš), te veliki broj naselja i industrijskih centara.

Železnička trasa Beograd-Niš deo je magistralne pruge 102: Beograd Centar-Rasputnica (čvor) „G”-Rakovica-Mladenovac-Lapovo-Niš-Preševo-Državna granica. Usled nedovoljno ulaganja, trenutni uslovi železničke infrastrukture daleko su od zadovoljavajućih i nisu u skladu sa standardima EU, sa znatno ograničenom operativnom brzinom i tehnološki zastarelom električnom opremom. Važno bezbednosno pitanje i za železnički i za drumski saobraćaj je veliki broj pružnih prelaza, vrlo često bez odgovarajuće bezbednosne opreme.

Stoga, rekonstrukcija i modernizacija pruge Beograd-Niš je prioritet za budući razvoj železničke mreže Srbije.

Projekat obuhvata kombinaciju povećanja projektovane brzine na 160/180/200 km/h (u zavisnosti od deonice) i izgradnju dvokolosečne pruge na mestu jednog koloseka. Trasa Beograd-Niš će biti u potpunosti elektrificirana. Zahvaljujući unapređenoj infrastrukturi, značajno će se smanjiti vreme putovanja između Beograda i Niša, poboljšati bezbednost, kapacitet i udobnost putničkog i teretnog saobraćaja. Na ovaj način će se povećati konkurentnost železničkog saobraćaja, posebno za međunarodni i tranzitni teretni saobraćaj, što će omogućiti značajan modalni pomak ka železnici kao sektoru sa niskim nivoom emisije ugljenika. Ovaj modalni pomak sa drumskog saobraćaja će i imati značajan uticaj u smislu smanjenih emisija ugljenika.

4 Preliminarna procena uticaja Projekta

Pregled

Uticaji projekta povezani sa pribavljanjem zemljišta i ograničenjima korišćenja zemljišta će se pojaviti u različitim fazama Projekta:

- > **Pre početka izgradnje**, određeno zemljište (i sve što je na njemu) će biti pribavljeno za potrebe izgradnje Projekta i ostaće trajno nedostupno za korišćenje tokom faze saobraćanja vozova, što će dovesti do fizičkog i ekonomskog raseljavanja. Imovina će se eksproprijisati unutar zone eksproprijacije koja se utvrđuje na osnovu zone pružnog pojasa definisanog zakonom, u kojem nije dozvoljeno postojanje objekata ili druge imovine (drveća, useva i sl.). Širina pružnog pojasa je uvek 8m od krajnjeg koloseka, dok u naseljenom području pružni pojas može biti sužen najviše do 6m od spoljnog koloseka.
Napomena: U okviru zone eksproprijacije nalaze i parcele i objekti koji već pripadaju IŽS ali koje možda koriste privatna lica formalno ili neformalno.
- > **Tokom faze gradnje**, nešto dodatnog zemljišta može biti privremeno potrebno samo tokom trajanja izgradnje, za građevinske kampove, površine za odlaganje materijala, skladištenje površinskog sloja zemlje i iskopanog materijala, itd.
- > **Tokom faze eksploatacije** (saobraćanja vozova), izvan pružnog pojasa u kome će svo zemljište biti eksproprijisano i preći u vlasništvo železnice, primenjivaće se određena ograničenja za korišćenje zemljišta u privatnom vlasništvu). Zakon o železnici RS⁵ definiše sledeće zone:
  - Infrastrukturni pojas širine 25m od krajnjeg koloseka (ovo uključuje i pružni pojas) – novi objekti se mogu graditi samo uz ispunjenje dva uslova:
    - da je izgradnja ovakvih objekata predviđena urbanističkim planom nadležne jedinice lokalne samouprave (opštine)
    - da su ispunjeni svi uslovi i saglasnosti IŽS (zahtev za odobrenje mora podneti lice koje namerava da gradi)
  - Protivpožarna zona (šumsko zemljište) širine 18m od spoljnog koloseka (ovo uključuje i pružni pojas) – vlasnici zemljišta dužni su da redovno uklanjaju drveće, rastinje i lišće
  - Protivpožarna zona (poljoprivredno zemljište) širine 13m od spoljnog koloseka (ovo uključuje i pružni pojas) – vlasnici zemljišta dužni su da blagovremeno uklone zrele useve i po potrebi preduzmu druge mere zaštite od požara.

Sažetak mogućih uticaja

U vreme pripreme ove Okvirne politike nije bilo moguće tačno definisati koliko će i imovine ili ljudi biti pogođeno u bilo kojoj od nabrojanih faza. Ovi uticaji će biti analizirani i rešavani u budućim APR-ovima za svaku deonicu. Međutim, verovatnoće Projekat dovesti do sledećih uticaja:

Table 1 Sažetak mogućih uticaja Projekta

Vrsta potencijalnog gubitka/uticaja
Trajni gubitak zemljišta (poljoprivrednog, šumskog, stambenog, poslovnog ili bilo kog drugog) u privatnom vlasništvu
Trajni gubitak prava korišćenja zemljišta u javnoj svojini za poljoprivredu
Gubitak jednogodišnjih useva ili biljaka
Gubitak voćnjaka / loze
Gubitak šumskog drveća
Gubitak bilo kakvog poboljšanja načinjenog na zemljištu (npr. sistem za navodnjavanje, bunar)
Trajni gubitak formalnog (registrovanog) ili neformalnog stambenog objekta ili stana i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive
Trajni gubitak mesta stanovanja (kuće ili stana) u vlasništvu IŽS (sa ili bez ugovora) i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive

⁵ Službeni glasnik 41/2018

Trajni gubitak (ili pristup) formalnom (registrovanom) ili neformalnom nerezidencijalnom objektu / prostoru (šupa, garaža, poslovni prostor, bunar, itd.)
Potreba za trajnim preseljenjem formalnih ili neformalnih biznisa i privremeni prekid radnog odnosa svih angažovanih radnika
Obaveza zahtevanja saglasnosti od IŽS u postupku pribavljanja građevinske dozvole za izgradnju novih objekata na privatnom zemljištu u infrastrukturnom pojasu
Gubitak prihoda ili sredstava za život povezan sa bilo kojim od gore navedenih gubitaka (ekonomsko raseljavanje)
Nesrazmeran / teži uticaj, kao rezultat ugroženosti
Trajni gubitak objekata u opštinskom vlasništvu – napomena: Pogođene opštine, imaju pravo na nadoknadu za svoje pogođeno zemljište i imovinu (u vlasništvu opštine), kako je registrovano u katastru, ali samo u slučaju da su imovinu stekle finansijskom transakcijom (da su kupile imovinu ili je stekle teretnim putem) i imaju dokaze koji to potkrepljuju.
Trajni gubitak infrastrukture koja pripada zajednici (npr. sportskih terena)

Odgovarajuća prava za osobe pogođene svim ovim navedenim uticajima predstavljena su u Matrici prava (Poglavlje 7).

Ugroženi pojedinci/domaćinstva

Neki pojedinci ili grupe se smatraju ugroženijim od ostalih i, ukoliko budu pogođeni Projektom, biće potrebno primeniti posebne mere za obnavljanje njihovih sredstava za život i/ili pružiti im pomoć. Takve grupe mogu uključivati:

- > pojedinci koji neformalno borave u objektima na koje projekat utiče, bez druge imovine ili mesta stanovanja, uključuje Rome⁶
- > neformalni korisnici pogođenog zemljišta koji nemaju izvore prihoda ili sopstvene imovine
- > osobe čiji prihodi ili sredstva za život zavise od pogođenog zemljišta i to je jedino zemljište koje poseduju ili koriste
- > starije osobe koje žive same, domaćinstva sa jednim roditeljem, višečlana domaćinstva, itd. koja moraju biti fizički preseljena
- > osobe koje će biti pogođene fizičkim i/ili ekonomskim raseljavanjem, čiji je socio-ekonomski status nizak, na primer korisnici socijalne pomoći
- > nepismene osobe koje mogu imati poteškoća u pristupu informacijama o Projektu i otkupu zemljišta ili razumevanju ugovora i drugih važnih dokumenata, itd.

Ugroženi pojedinci i domaćinstva će biti identifikovani tokom sprovođenja popisa i socio-ekonomske ankete za potrebe pripreme budućih Akcionih planova raseljavanja. Ugroženost će se dalje utvrđivati tokom rasprava o eksproprijaciji i mere pomoći će biti definisane, sprovedene i evidentirane.

⁶ Tokom pripreme ove Okvirne politike, duž železničke pruge nisu identifikovana romska naselja osim u Mladenovcu gde Romi žive pored stanice u kontejnerima i možda će biti potrebno da budu premešteni pre početka izgradnje.

5 Pravni okvir

5.1 Važeća zakonska regulativa Republike Srbije

Dva zakona koja se najdirektnije primenjuju na otkup zemljišta koje će se sprovesti za Projekat su:

1. Zakon o eksproprijaciji

Osnovni zakon koji reguliše pribavljanje zemljišta i imovine u javnom interesu u Srbiji je Zakon o eksproprijaciji Republike Srbije⁷. Zakon o eksproprijaciji se fokusira na imovinu koja se može eksproprijisati i ograničenja koja se mogu postaviti na imovinska prava, u javnom interesu, koji se utvrđuje u skladu sa zakonom.

Javni interes utvrđuje se posebnim zakonom ili odlukom Vlade Srbije. Nakon utvrđivanja javnog interesa, predlog za eksproprijaciju podnosi korisnik eksproprijacije (u slučaju ovog projekta IŽS) službi uprave nadležne za imovinsko pravne poslove u odgovarajućoj opštini (opštinskoj upravi) zajedno sa kompletnom pratećom dokumentacijom, uključujući dokaz da su sredstva potrebna za nadoknadu obezbeđena.

Vlasnike predmetne imovine opštinska uprava pojedinačno poziva na raspravu i obaveštava o podnetom predlogu za eksproprijaciju. Ako je dokumentacija uredna, rešenje o eksproprijaciji (prvi stepen) donosi opštinska uprava. Pogođeni vlasnici mogu podneti žalbu Ministarstvu finansija, koje odlučuje u drugom stepenu, nakon čega rešenje postaje konačno. Ako nema dalje (sudske) žalbe, rešenje o eksproprijaciji takođe postaje pravosnažno. Međutim, oštećeni vlasnik može izabrati da podnese žalbu nadležnom upravnom sudu, nakon čije odluke rešenje o eksproprijaciji postaje pravosnažno.

Kada rešenje o eksproprijaciji postane pravosnažno, opštinska uprava mora da održi još jednu raspravu na kojoj će se raspravljati i utvrditi iznos naknade za svakog pogođenog vlasnika. U slučaju da se u roku od dva meseca od pravosnažnosti rešenja o eksproprijaciji ne postigne dogovor o visini naknade (uključujući i kada će naknada biti isplaćena i do kada je neophodno iseliti se), predmet se upućuje na odlučivanje sudovima. Korisnik eksproprijacije isplaćuje nadoknadu ili obezbeđuje zamensku nepokretnost, nakon potpisivanja ugovora o nadoknadi ili pravosnažnosti odluke o nadoknadi.

Neke od relevantnih ključnih karakteristika Zakona o eksproprijaciji su da se taj zakon:

- > Fokusira na obezbeđivanje nadoknade za svu pogođenu imovinu, a ne na rešavanje daljih uticaja otkupa zemljišta / ograničenja na korišćenje zemljišta, tj. na fizičko i ekonomsko raseljavanje. Zakon indirektno pokriva fizičko i ekonomsko raseljavanje, ali samo za pogođene pojedince koji imaju formalna zakonska prava ili prava/potraživanja koja su prepoznatljiva prema nacionalnom zakonodavstvu.
- > Podstiče postizanje sporazuma o eksproprijaciji i nadoknadi, ali uvek nakon proglašenja javnog interesa, što svako pribavljanje zemljišta čini „nedobrovoljnim“.
- > Zahteva obezbeđivanje nadoknade koja se utvrđuje u skladu sa preovlađujućom tržišnom cenom predmetne imovine.
- > Predviđa mogućnost uvećavanja novčane naknade za lica čiji su izvori sredstava za život ugroženi pribavljanjem zemljišta. Ugroženost, u tom pogledu, utvrđuje se uzimajući u obzir broj članova domaćinstva, broj članova domaćinstva sposobnih za rad ili koji su zaposleni, zdravstveno stanje članova domaćinstva, mesečna primanja domaćinstva.
- > Zakon definiše datum preseka za utvrđivanje vrednosti predmetne imovine, a to je datum obaveštenja vlasnika da je podnet predlog za eksproprijaciju, što znači da se sva ulaganja u imovinu izvršena nakon ovog datuma neće uzimati u obzir pri određivanju nadoknade (osim ako je ulaganje potrebno za redovno održavanje i korišćenje). U praksi, ovlašćeni procenitelji prave inventar imovine tokom svoje terenske posete i daju procenu njene vrednosti, što efektivno dovodi do toga da datum preseka bude datum kada licencirani procenitelj izađe na teren.

⁷ Službeni glasnik RS 53/95, 16/01 – odluka Saveznog ustavnog suda 20/09, 55/13 – odluka Ustavnog suda i 106/16)

- > Omogućava vlasnicima parcele koja se delimično ekspropriše, da zatraže eksproprijaciju celokupnog preostalog zemljišta i imovine, ukoliko bi delimična eksproprijacija negativno uticala na njihovu ekonomsku situaciju ili bi preostali deo zemljišta učinila neupotrebljivim tj. teškim za korišćenje. Ovaj zahtev se može podneti i nakon završetka eksproprijacije i do dve godine od završetka građevinskih radova.
- > Omogućava da se nadoknada za zemljište i stambene i poslovne objekte obezbedi u naturi (zamena imovine), na zahtev vlasnika.
- > Omogućava korisniku eksproprijacije da uđe u posed zemljišta/imovine, pod određenim okolnostima (ako je rešenje o eksproprijaciji konačno), čak i ako obeštećenje nije isplaćeno (npr. vlasnik traži veći iznos nadoknade na sudu).
- > Obezbeđuje administrativne i sudske pravne lekove za osporavanje eksproprijacije i znosa na doknade za eksproprišanu imovinu.

Načini rešavanja fizičkog ekonomskog raseljavanja mogu se naći kroz saradnju sa različitim vladinim i nevladinim pružaocima usluga, kao što su centri za socijalni rad u opštinama koji mogu da pruže pomoć ugroženim licima, u skladu sa relevantnim zakonima o socijalnoj zaštiti ili Nacionalna služba za zapošljavanje RS (NSZ), koja pogođenim osobama može pružiti pomoć za zapošljavanje i obuku, u cilju obnove njihovih sredstava za život.

2. Zakon o linearnoj infrastrukturi

U 2020. godini donet je poseban zakon kojim se reguliše realizacija linearnih projekata od nacionalnog značaja u Republici Srbiji, a deo ovog zakona se odnosi na otkup zemljišta. Pun naziv ovog zakona je Zakon o posebnim postupcima radi realizacije projekata izgradnje i rekonstrukcije linijskih infrastrukturnih objekata od posebnog značaja za Republiku Srbiju⁸ (Zakon o linearnoj infrastrukturi). U oblasti pribavljanja zemljišta, zakon ima za cilj da ubrza proces eksproprijacije i omogući njegovo efikasnije sprovođenje, jer skraćuje rokove iz Zakona o eksproprijaciji, kako za pogođena lica, tako i za uključene institucije.

Odredbe ovog zakona koje su najrelevantnije za ovaj Projekat, su:

- > Javni interes za eksproprijaciju traje do izdavanja upotrebne dozvole za novoizgrađenu infrastrukturu (ne mora se obnavljati); ako je tokom izgradnje zaхваćeno dodatno zemljište (zemljište koje prvobitno nije bilo u zoni eksproprijacije), pokreće se postupak zaključivanja nagodbe (sporazuma) sa vlasnikom zemljišta, bez pokretanja eksproprijacije;
- > Zakonom je propisano da prilikom eksproprijacije građevinskog zemljišta, na kome je izgrađen neformalan objekat (a za koji nije sproveden proces legalizacije), vlasnik objekta (lice u čijem vlasništvu je zemljište) ima pravo na naknadu u visini građevinske vrednosti tog objekta.
- > Ako se prebivalište upisanog vlasnika nekretnine ne može utvrditi (a on/ona nema pravnog zastupnika) ili ako je upisani vlasnik preminuo, a ostavinska rasprava nije sprovedena, opštinska uprava ima pravo da imenuje privremenog zastupnika. Protiv rešenja o eksproprijaciji može se izjaviti žalba, ali to ne sprečava izdavanje rešenja o građevinskoj dozvoli i prijavu radova. Treba napomenuti da privremeni zastupnik nema pravo da zaključi sporazum o naknadi u ime vlasnika (ili njegovih naslednika); njihovo pravo da traže kompenzaciju nikada ne zastareva, i oni to mogu učiniti čak i godinama nakon što je eksproprijacija završena.
- > Tržišnu vrednost pogođenog zemljišta utvrđuje Poreska uprava na osnovu poslednje registrovane kupoprodajne transakcije za slično zemljište u blizini pogođenog zemljišta. Zakon dozvoljava Poreskoj upravi da uskladi iznose procene sa drugim iznosima korišćenim za slično zemljište zaхваćeno linearnim projektima u obližnjim opštinama. Nadoknada za objekte i drugu imovinu koja se nalazi na zemljištu određuje se u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji.

⁸ Službeni glasnik RS 09/2020

5.2 Važeći zahtevi EBRD i EIB

Pored obaveze koju IŽS ima u pogledu ispunjenja odredbi nacionalnih zakona, kompanija takođe mora da ispuni i zahteve EBRD-a i EIB-a koje će učestvovati u finansiranju Projekta. Kako je ranije navedeno, relevantni zahtevi su:

- > EBRD Politika zaštite životne sredine i socijalnih pitanja (april 2019), posebno Uslova za realizaciju 5 – Otkup zemljišta, ograničenja korišćenja zemljišta i nedobrovoljno preseljenje;
- > EIB standardi za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (februar 2022), posebno Standard br. 6 o nedobrovoljnom raseljavanju)

Ukratko, standardi, principi i zahtevi koji su primenljivi na ovaj Projekat su:

- > da se izbegne ili, barem umanj, projektom izazvano fizičko ili ekonomsko raseljavanje kad god je to izvodljivo razmatranjem izmena u toku projektovanja;
- > tamo gde je raseljavanje neizbežno, da se razviju i sprovedu odgovarajući akcioni planovi za nadoknadu, preseljenje i obnavljanje sredstava za život;
- > ublažavanje negativnih socijalnih i ekonomskih uticaja prouzrokovanih pribavljanjem zemljišta (gubitak mesta stanovanja i/ili sredstava za život) obezbeđivanjem naknade i/ili opcija preseljenja i obnavljanje ili poboljšanje izvora prihoda, bez obzira da li postoje formalna zakonska prava na zemljištu/objektima;
- > nikada ne pribegavati prinudnom iseljenju⁹
- > obezbeđivanje nadoknade za gubitak imovine u punoj zamenskoj vrednosti¹⁰, blagovremeno, i pre ulaska u posed pribavljene imovine, osim u određenim slučajevima kao što su odsutnost vlasnika, odbijanje ponuda pravične naknade i dugih sudskih postupaka za utvrđivanje pravih vlasnika;
- > poboljšati ili, u najmanju ruku, obnoviti sredstva za život, sposobnost sticanja prihoda i životni standard svih raseljenih pojedinaca, uključujući i one koji nemaju zakonski priznata prava ili potraživanja na zemljištu (a koji su prisutni na području zahvaćenom projektom u vreme datum preseka);
- > da osigura da se aktivnosti davanja nadoknade, preseljenja i obnavljanja sredstava za život planiraju i sprovode uz odgovarajuće objavljivanje i informacija, konsultacije i informisano učešće onih koji su pogođeni. Konsultacije moraju biti smislene i kulturno prihvatljive.
- > da se preduzmu posebne aktivnosti pomoći ugroženim ili ranjivim pojedincima i/ili grupama (prisutnim u oblasti pogođenoj projektom u vreme datuma preseka) na koje raseljavanje može uticati nepovoljnije nego na druge i koji mogu biti ograničeni u svojoj sposobnosti da traže ili iskoriste pomoć za obnavljanje sredstava za život i druge razvojne mogućnosti;
- > da osiguraju da pravo na nadoknadu i njeno sprovođenje uzme u obzir rodne aspekte i da sve bude podjednako dostupno muškarcima i ženama i prilagođeno njihovim specifičnim potrebama.
- > uspostavljanje žalbenog mehanizma za prihvatanje i blagovremeno rešavanje specifičnih pitanja pogođenih pojedinaca u vezi sa nadoknadom i preseljenjem, uključujući i mehanizam za rešavanje sporove na nepristrasan način, u drugom stepenu.
- > da prati proces otkupa zemljišta, raseljavanja i obnavljanja sredstava za život i vrši prilagođavanja (preduzima korektivne radnje) kako bi se postigli ciljevi relevantnih politika.

⁹ „Prinudno iseljenje“ se odnosi na prisilno raseljavanje pojedinaca, grupa i zajednica iz njihovih domova, sa njihovog zemljišta i/ili sa/iz zajedničke imovine (bilo da je u legalnom vlasništvu ili je neformalno koriste), bez prethodnog obezbeđivanja odgovarajućih oblika pravne i druge zaštite (ili obezbeđivanja pristupa takvoj zaštiti), odnosno bez poštovanja osnovnih zahteva definisanih u politikama MFI.

¹⁰ „Zamenska vrednost“ se definišu kao metod procene koji omogućava definisanje nadoknade koja je dovoljna za zamenu imovine, plus pokrivanje neophodnih pratećih troškova povezanih sa zamenom imovine. Tamo gde postoje funkcionalna tržišta, zamenska vrednost je tržišna vrednost utvrđena nezavisnom i kompetentnom procenom vrednosti nepokretnosti, plus prateći troškovi. Tamo gde funkcionalna tržišta ne postoje, zamenska vrednost se može utvrditi na alternativni način, kao što je obračun neamortizovane vrednosti zamenskog materijala i rada za izgradnju objekata ili drugih osnovnih sredstava, plus prateći troškovi. U svim slučajevima kada fizičko raseljavanje rezultira gubitkom mesta stanovanja, zamenska vrednost mora biti dovoljna da makar omogući kupovinu ili izgradnju stambenog prostora koji ispunjava prihvatljive minimalne standarde kvaliteta i bezbednosti zajednice.

6 Ključni principi pribavljanja zemljišta, nadoknade i pružanja pomoći

Principi za bilo koje sadašnje ili buduće pribavljanje zemljišta za Projekat, na koje se IŽS kao odgovorni subjekt obavezao su sledeći:

1. Uvek će se razmotriti **alternative** da se izbegne ili barem umanjí fizičko i ekonomsko raseljavanje;
2. **Detaljni APR-ovi biće pripremljeni** za svaku deonicu u skladu sa zahtevima ove Okvirne politike. Priprema APR-ova uključivaće **socio-ekonomsku anketu i popis** koji će identifikovati i formalne i neformalne korisnike zemljišta/imovine, kao i ugrožena lica/domaćinstva.
3. **Ugroženi pojedinci** koji su pogođeni otkupom zemljišta biće identifikovani i biće im pružena pomoć na osnovu njihovih specifičnih potreba, o čemu će se sa njima razgovarati tokom rasprava o eksproprijaciji;
4. Preduzeće se sve raspoložive mere za **identifikaciju vlasnika i korisnika** pogođenog zemljišta i kontaktiranje sa njima, a samo u izuzetnim slučajevima kada takve mere ne daju rezultate, za njih će biti i imenovani privremeni zastupnici u postupku eksproprijacije;
5. **Određivanje prava i definisanje datuma preseka** će se odrediti kako sledi:
  - > Prava pojedinaca / entiteta (npr. firmi) sa formalnim zakonskim pravima ili pravima koja su prepoznatljiva po nacionalnom zakonodavstvu, su definisana pravnim instrumentima (upis u odgovarajuće registre, rezultati ostavinskih postupaka, zaključeni ugovori i sl).
  - > Prava pojedinaca bez zakonskih prava ili potraživanja na objektima koje koriste (korisnici objekata bez pravnog osnova) i pojedinaca pogođenih preseljenjem firme, utvrđuju se na osnovu njihovog prisustva na području pogođenom Projektom, u vreme datuma preseka, a to je datum popisa i socio-ekonomske ankete.
  - > Prava pojedinaca bez zakonskih prava ili potraživanja na zemljištu koje koriste (neformalni korisnici obuhvaćenog zemljišta), utvrdiće se na osnovu njihovog prisustva na području pogođenom Projektom, u budućnosti, u vreme poseta lokaciji koje će vršiti ovlašćeni procenitelji obuhvaćenog zemljišta kako bi obavili popis pogođene imovine i procenu njene vrednosti, ili na raspravama za eksproprijaciju.
6. Nadoknada za bilo koju obuhvaćenu imovinu će biti obezbeđena **u punoj zamenskoj vrednosti**, bez obzira da li je zvanično registrovana ili ne;
7. **U slučaju fizičkog raseljavanja, obeštećenje će biti obezbeđeno pre stupanja u posed stečene imovine**; u slučajevima sticanja samo zemljišta, po pravilu, obeštećenje će biti obezbeđeno kada rešenje o eksproprijaciji bude pravno obavezujuće i pre stupanja u posed zemljišta i izvođenja bilo kakvih građevinskih radova, dok jedini izuzetak može biti ako se oštećeni vlasnik ne može identifikovati, kontaktirati ili u slučajevima kada se traži veća nadoknada pred sudom. U takvim slučajevima, obeštećenje će biti izvršeno nakon što sve pravne radnje budu izvršene u skladu sa zakonom;
8. Sva nadoknada i pomoć biće pružena **podjednako muškarcima i ženama**;
9. Sprovodiće se **žalbeni mehanizam** putem koga svi pogođeni pojedinci mogu podneti svoje žalbe i pritužbe u vezi sa nadoknadom i preseljenjem i očekivati pravovremeni odgovor;
10. **Praćenje svih aktivnosti** nadoknade, preseljenja i obnavljanja sredstava za život će se redovno sprovoditi i o tome će Zajmodavci biti izveštavani.

7 Prava na naknadu

Svi uticaji za koje se smatra da su mogući obuhvaćeni su u Matrici prava u nastavku.

Tabela 2 Matrica prava

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
Trajni gubitak zemljišta (poljoprivrednog, šumskog, stambenog, poslovnog ili bilo kog drugog) u privatnom vlasništvu	Vlasnik zemljišta	Novčana nadoknada za zemljište u punoj zamenskoj vrednosti, utvrđenoj od strane Poreske uprave. Preostalo zemljište za koje se utvrdi da je ekonomski neodrživo (neisplativo), takođe će biti pribavljeno ako to zahteva vlasnik i na osnovu mišljena ovlašćenog procenitelja.
	Formalni korisnik zemljišta (koji iznajmljuje zemljište)	Informacija o pribavljanju zemljišta najmanje šest meseci pre početka radova na zemljištu, kako bi se omogućilo osobi koje iznajmljuje zemljište da pronade alternativnu opciju i napusti zemljište obuhvaćeno projektom.
	Neformalni korisnik zemljišta	Informacija o pribavljanju zemljišta najmanje šest meseci pre početka radova na zemljištu kako bi se omogućilo osobi koja neformalno koristi zemljište da pronade alternativnu opciju i napusti zemljište zahvaćeno projektom.
Trajni gubitak prava korišćenja zemljišta u javnoj svojini za poljoprivredu	Formalni korisnik zemljišta (koji iznajmljuje zemljište)	Pravo na korišćenje zamenskog zemljišta u javnoj svojini iste veličine i kvaliteta, ili izmena postojećeg ugovora koja odražava smanjenu površinu zemljišta dostupnu za korišćenje. Nadoknada u punoj zamenskoj vrednosti za bilo kakvu štetu ili gubitke koje je pretrpeo pogođeni korisnik zemljišta.
	Neformalni korisnik zemljišta	U slučaju ispunjenja bilo kog od kriterijuma ugroženosti, pomoć u pristupu drugom zemljištu za korišćenje, kao i svaka druga potrebna pomoć za ugroženost.
Gubitak jednogodišnjih useva ili biljaka (uključujući gubitke koji nastaju iz ograničenja za korišćenje zemljišta)	Vlasnik useva (može biti vlasnik zemljišta ili formalni ili neformalni korisnik zemljišta)	Pravo na berbu useva. ILI Novčana nadoknada za izgubljene jednogodišnje useve, u punoj zamenskoj vrednosti, utvrđenoj od strane ovlašćenih procenitelja.
Gubitak voćki / loze (uključujući gubitke koji nastaju iz ograničenja za korišćenje zemljišta)	Vlasnik voćki / loze	Novčana nadoknada za izgubljene višegodišnje prinose i drvenu građu (ako je primenjivo), u punoj zamenskoj vrednosti ¹¹ , koju utvrđuju ovlašćeni procenitelji.
Gubitak šumskog drveća (uključujući gubitke koji nastaju iz ograničenja za korišćenje zemljišta)	Vlasnik šumskog drveća	Novčana nadoknada za gubitak šumskog drveća, u punoj zamenskoj vrednosti ¹² , utvrđenoj od strane ovlašćenih procenitelja.

¹¹ Zamenska vrednost će se obračunavati na osnovu starosti i produktivnosti (prinosa) višegodišnjih useva/drveća/biljki i vremena (broja godina) koje je potrebno da se novi usevi/drveće/biljke uzgoje do iste starosti i produktivnosti, kao i vrednost obuhvaćene drvene građe, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji.

¹² Zamenska vrednost će se obračunavati na osnovu zrelosti šumskog drveća i potencijalne upotrebe drveta/drvene građe, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji.

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
Gubitak bilo kakvog poboljšanja načinjenog na zemljištu (npr. sistem za navodnjavanje, bunar)	Vlasnik poboljšanja (može biti vlasnik zemljišta ili formalni ili neformalni korisnik zemljišta)	Novčana nadoknada za sva načinjena poboljšanja u punoj zamenskoj vrednosti, koju utvrđuju ovlašćeni procenitelji. I Pravo uklanjanja i za državanje svih poboljšanja napravljenih na zemljištu.
Trajni gubitak formalnog (registrovanog) ili neformalnog stambenog objekta ili stana i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive	Vlasnik objekta/stana i članovi njegovog / njenog domaćinstva	Novčana nadoknada za stambeni objekat/stan u punoj zamenskoj vrednosti koju utvrđuje ovlašćeni procenitelji. II Zamenski objekat/stan koji po veličini i kvalitetu odgovara izgubljenom stambenom prostoru, upisan kao vlasništvo na ime prethodnog vlasnika, u katastru. I Pomoć pri selidbi ili nadoknada za troškove selidbe.
Trajni gubitak mesta stanovanja (kuće ili stana) u vlasništvu IŽS (sa ili bez ugovora) i fizičko raseljavanje domaćinstava koja u njima žive	Članovi domaćinstva koji žive u kući / stanu, kako je registrovano popisom.	Pravo na korišćenje zamenskog mesta stanovanja (kuće ili stana) koje po veličini i kvalitetu odgovara izgubljenom stambenom prostoru, sa sigurnošću za kupu (ugovor o daljem zakupu ili korišćenju). I Pomoć pri selidbi ili nadoknada za troškove selidbe.
Trajni gubitak (ili pristup) formalnom (registrovanom) ili neformalnom ne-rezidencijalnom objektu / prostoru (šupa, garaža, poslovni prostor, bunar, itd.)	Vlasnik objekta / prostora	Novčana nadoknada za pribavljeni objekat / prostor, u punoj zamenskoj vrednosti, koju određuju ovlašćeni procenitelji.
	Formalni korisnik objekta / prostora (koji iznajmljuje objekat)	Obaveštenje o pribavljanju objekta / prostora najmanje šest meseci pre rušenja objekta, kako bi se omogućilo poje dincu / entitetu koji iznajmljuje objekat / prostor da pronađe alternativnu opciju i napusti objekat / prostor obuhvaćen projektom.
Preseljenje operativnih biznisa	Vlasnici registrovane poslovne delatnosti	Na osnovu nalaza ovlašćenih procenitelja: <ul style="list-style-type: none"> > Troškovi ponovnog uspostavljanja poslovne aktivnosti na drugom mestu > Izgubljeni neto prihod tokom prelaznog perioda, ukoliko se utvrdi da je do takvog gubitka došlo > Troškovi prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme
	Vlasnici neregistrovane poslovne delatnosti	Pomoć u legalizaciji poslovne delatnosti i ostvarivanju prava u svojstvu vlasnika registrovanih (licenciranih) preduzeća
	Zaposleni pogođene firme (trajno ili povremeno, registrovani i neregistrovani)	Pružanje ciljane pomoći u obnavljanju sredstava za život i / ili mogućnosti zapošljavanja, uključujući i one mogućnosti koje će biti na raspolaganju vezano za Projekat.
Obaveza zahtevanja saglasnosti od IŽS u postupku pribavljanja građevinske dozvole za izgradnju novih objekata na privatnom zemljištu u infrastrukturnom pojasu	Vlasnik zemljišta koji traži saglasnost za građevinsku dozvolu	IŽS će davati saglasnost u svim slučajevima kada bezbednost infrastrukture železnice i planiranog novog objekta nije ugrožena. U slučajevima kada to ne bude moguće, IŽS će sarađivati sa vlasnikom zemljišta i sugerisati izmene koje je na planiranom objektu neophodno napraviti ili izmene njegovog položaja (lokacije), da bi saglasnost mogla da bude data.

Vrsta potencijalnog gubitka / uticaja	Kategorija pogođene osobe / entiteta	Prava
Gubitak prihoda ili sredstava za život povezan sa bilo kojim od gore navedenih gubitaka (ekonomsko raseljavanje)	Sve kategorije gore navedenih pogođenih osoba	Individualno prilagođena pomoć u obnavljanju ili poboljšanju sredstava za život (npr. pomoć pri zapošljavanju na Projektu ili preko NSZ, pomoć u obezbeđivanju pristupa drugom zemljištu za korišćenje, pomoć u obezbeđivanju pristupa dostupnim poljoprivrednim programima, itd.)
Nesrazmeran / teži uticaj, kao rezultat ugroženosti	Ugroženi pojedinci /domaćinstva	Individualno prilagođena pomoć (pomoć u pribavljanju potrebnih ličnih dokumenata, pomoć pri otvaranju bankovnog računa, pomoć u obezbeđivanju pristupa socijalnim ili zdravstvenim programima koji su dostupni u opštini, itd.)
Trajni gubitak objekata u opštinskom vlasništvu	Opštine	Novčana nadoknada za objekte (ukoliko ih je opština kupila) u punoj zamenskoj vrednosti, koju određuju ovlašćeni procenitelji. ILI Pravo na dugotrajno korišćenje zamenskog objekta.
Trajni gubitak infrastrukture koja pripada zajednici (npr. sportski teren)	Lokalna zajednica	Zamenska infrastruktura iste veličine i karakteristika na obližnjoj lokaciji
Nedefinisani uticaj (trajni ili privremeni gubitak)	Sve kategorije	Svaki nedefinisani uticaj biće ublažen u skladu sa principima i ciljevima ove Okvirne politike.

U zavisnosti od vrste gubitka / uticaja i kategorije pogođene osobe (vlasnik, formalni i neformalni korisnik), on/ona će i imati pravo na nadoknadu i/ili pomoć. U nastavku ovog poglavlja dato je više detalja o svakoj vrsti prava.

8 Mere kompenzacije i pomoći

8.1 Nadoknada u novcu za pogođeno zemljište i imovinu

Procenu vrednosti i imovine će vršiti ovlašćeni procenitelji i procena će se raditi i za formalnu (registrovanu) i za neformalnu imovinu.

Novčana nadoknada će biti obezbeđena u punoj zamenskoj vrednosti, što znači da će pogođeni vlasnici imovine dobiti dovoljno sredstava da kupe zamensku imovinu i da pokriju sve povezane troškove ili gubitke.

Treba napomenuti da se prema nacionalnom zakonodavstvu, zamensko zemljište i objekti takođe mogu obezbediti umesto novčane naknade, na zahtev pogođenih vlasnika. Međutim, kako je površina zemljišta koje se pribavlja od jednog pojedinca/domaćinstva mala, i s obzirom da je u području Projekta, na tržištu dostupno zemljište za kupovinu, pretpostavlja se da se pogođeni pojedinci neće često opredeljavati za ovu opciju. Ipak, ona postoji i može se obezbediti, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i politikama međunarodnih finansijskih institucija.

Nadoknada za zemljište

Zamenska vrednost zemljišta biće jednaka ili veća od tržišne vrednosti zemljišta sličnih karakteristika, u blizini pogođenog zemljišta, uvećana za iznos svih povezanih troškova. Lokalna poreska uprava u opštini će na osnovu

najnovijih zaključenih kupoprodajnih ugovora u blizini, utvrditi tržišnu cenu. Treba napomenuti da je poslednjih godina, od uvođenja javnih beležnika u Srbiji, postalo veoma teško, ako je uopšte i moguće, da ljudi prijavljuju nižu ugovorenu kupoprodajnu cenu, što znači da su cene koje razmatra poreska uprava zapravo relevantne i realne. Takođe treba napomenuti da se u obračunu veoma često koriste najviše cene po m², jer državni organi uviđaju da vlasnici imovine koja je pogođena imaju određena očekivanja i jedini način da se podstakne brži proces pribavljanja zemljišta je da se ponudi primamljiva stopa nadoknade. Ove stope nadoknade omogućavaju pogođenim vlasnicima da kupe zamensko zemljište, i više zemljišta nego što su izgubili, i da pokriju sve povezane troškove. Kao što je ranije pomenuto u dokumentu, Zakon o linearnoj infrastrukturi dozvoljava Poreskoj upravi da uskladi stope nadoknade sa onima predviđenim za slično zemljište zaхваćeno linearnim projektima u istoj opštini i obližnjim opštinama.

Predviđene su posebne stope nadoknade za poljoprivredno i šumsko zemljište (koje se vrednuje kao poljoprivredno zemljište, plus posebna nadoknada za drveće) i za građevinsko zemljište. Građevinsko zemljište je vrednije i njegova cena ponekad može biti znatno veća nego za poljoprivredno zemljište.

Pošto se radi o linearnom projektu, od većine zemljišnih parcela će morati da se otkupi samo deo. Prema nacionalnom zakonodavstvu, vlasnici zemljišta imaju pravo da zahtevaju da im se otkupi i ostatak zemljišta, ako se utvrdi da će korišćenje tog zemljišta biti ekonomski neisplativo i/ili da će ono na drugi način biti neupotrebljivo. Ovlašćeni procenitelji će proceniti ove slučajeve i utvrditi da li IŽS mora da pribavi i preostali deo parcele.

Specifičan uticaj koji bi mogao nastati tokom faze saobraćanja vozova, a proističe iz Zakona o železnici, jeste obaveza vlasnika zemljišta da dobije dozvolu IŽS za izgradnju novog objekta na svom privatnom zemljištu u okviru infrastrukturnog pojasa od 25m. Da bi se dozvola obezbedila, predloženi objekat prvo mora da bude u skladu sa urbanističkim planom relevantne opštine. Ukoliko je taj uslov ispunjen, lice koje namerava da gradi mora da zatraži odobrenje od IŽS. U većini slučajeva IŽS daje saglasnost na takve zahteve, ali kompanija i ma pravo da odbije izdavanje dozvole, ako bi predloženi objekat ugrozio rad železnice ili bi i sam bio ugrožen zbog saobraćanja vozova. U takvim slučajevima IŽS će zajedno sa pogođenom osobom tražiti rešenje u projektovanju ili lociranju objekta na način da on/ona može da dobije potrebnu dozvolu.

Nadoknada za useve, drveće, biljke

Svi vlasnici pogođenih jednogodišnjih useva i maće pravo da ih uberu (požanju), kao i da uberu voće i poseku stabla (u slučaju voćnjaka i vinograda) pre korišćenja zemljišta za izgradnju. Ako to nije moguće, svi povezani gubici će biti nadoknađeni u punoj zamenskoj vrednosti. Procena useva, biljaka i drveća će uzeti u obzir različite važne karakteristike, kao što su njihova starost i produktivnost, ili resursi i vreme koje je potrebno za uzgoj novog drveća/biljaka, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji.

Nadoknada za objekte / stanove

Zamenska vrednost formalnih objekata, registrovanih u katastru, odgovaraće tržišnoj vrednosti objekata sličnih karakteristika, u pogođenom području, uvećanoj za sve transakcione troškove. Zamenska vrednost neformalnih stambenih i poslovnih objekata (izgrađenih bez građevinske dozvole i koji nisu upisani u katastar), kao i nerezidencijalnih objekata, obračunavaće se uzimajući u obzir troškove potrebne da se sazidaju objekti sličnih karakteristika na drugoj lokaciji, uključujući materijal, troškove radne snage i svi transakcioni troškovi (tj. građevinska vrednost objekata), a iznos nadoknade neće biti umanjen na račun amortizacije. Iznos nadoknade će takođe biti dovoljan da pokrije troškove preseljenja nameštaja i ličnih stvari na drugu lokaciju.

Ove odredbe se takođe primenjuju na objekte u opštinskom vlasništvu, ako ih je opština kupila tj. stekla teretnim putem. U suprotnom, opština neće dobiti nadoknadu, međutim, IŽS će identifikovati zamenski prostor koji će biti ponuđen opštini na dugoročno korišćenje (kancelarijski prostor, kako bi se zamenio objekat koji će biti srušen zbog Projekta).

8.2 Zamenske kuće i / ili stanovi

Sva domaćinstva koja žive u pogodnim kućama i stanovima u vlasništvu IŽS imaju pravo na zamenske stanove. IŽS često mora da obezbeđuje zamenski smeštaj za osobe koje borave u nekretninama koja pripadaju željeznici i poseduje relevantno iskustvo u pronalaganju adekvatnih rešenja za sve. Svakom pogodnom domaćinstvu će se pristupiti pojedinačno kako bi se razgovaralo o opcijama preseljenja, uključujući lokaciju zamenskog smeštaja za korišćenje, koja će verovatno biti u istim opštinama, ali može biti i u drugim delovima Srbije, u zavisnosti od želja domaćinstava i dostupnosti smeštaja u vlasništvu IŽS.

IŽS će obezbediti da uslovi stanovanja budu u skladu sa međunarodnim standardima za adekvatno stanovanje koristeći sledeće ključne kriterijume: adekvatnost, fizička pristupačnost, dostupnost po pristupačnoj ceni, podobnost za stanovanje, kulturna prikladnost, pogodnost lokacije, sigurnost zakupa i pristup osnovnoj infrastrukturi i uslugama.

Sva domaćinstva će potpisati nove ugovore o korišćenju stanovanja, što će im obezbediti sigurnost zakupa i zaštitu od budućih prinudnih iseljenja. Svi članovi domaćinstva evidentirana budućom socio-ekonomskom anketom biće uključeni u ove ugovore.

8.3 Nadoknada u novcu za pogođene poslovne subjekte

Nadoknada za pogođene poslovne objekte biće obezbeđena kao što je opisano u poglavlju 8.1 gore (Nadoknada za objekte). Pored toga, ovlašćeni procenitelji će proceniti dodatne troškove povezane sa premeštanjem firme na drugu lokaciju, uključujući troškove premeštaja materijala, opreme ili mašina. Rešavanje poslovnih objekata (kao i stambenih) koje je neophodno eksproprijirati će biti prioritarno pokrenuto na samom početku sprovođenja budućih APR-ova, kako bi se obezbedilo dovoljno vremena da se izbegnu dodatni uticaji. U slučaju poslovnih aktivnosti, na ovaj način će se omogućiti vlasnicima da normalno posluju u postojećim objektima sve dok ne obezbede novu lokaciju na koju će preseliti svoju delatnost i stvore uslove za nesmetan nastavak poslovnih aktivnosti, i time umanjiti potrebu za bilo kakvim tranzicionim periodom tokom koga može doći do gubitka neto prihoda. Vremenski period potreban za obezbeđivanje nove lokacije i pripreme objekata za nastavak poslovanja će se dogovoriti sa svakim vlasnikom ponaosob u zavisnosti od vrste poslovne aktivnosti. Ukoliko procenitelji utvrde da će do prekida aktivnosti u određenom vremenskom periodu koji mogu prouzrokovati gubitak neto prihoda ipak doći, ili ukoliko vlasnik poslovne aktivnosti naknadno dokaže da su nastupili gubici neto prihoda (na osnovu zvaničnih finansijskih izveštaja firme), vlasnici poslovnih aktivnosti će biti obeštećeni za takve gubitke. Procenitelj će takođe uključiti u procenu troškove povezane sa platom zaposlenih tokom tranzicionog perioda (perioda obustave rada), ukoliko do njega dođe.

Neregistrovanim poslovnim delatnostima će se pružiti pomoć u legalizaciji biznisa.

8.4 Mere pomoći

IŽS će saradivati sa pogodnim opštinama, kako bi različite postojeće programe podrške učinili dostupnim pogodnim ljudima, u zavisnosti od toga kako će na njih uticati Projekat i njihovih potreba. Mere pomoći su grupisane u tri kategorije, kao što je prikazano u nastavku.

Pomoć pri fizičkom raseljavanju

U slučaju kuća i firmi u privatnom vlasništvu, očekuje se da će se pogođena lica želiti da se samostalno preseliti presele nakon što dobiju novčanu nadoknadu za svoju imovinu, što će uključivati i troškove preseljenja (nameštaj, lične stvari, materijal, oprema ili mašine). Domaćinstva će imati rok od šest meseci da napuste svoje domove, osim ako se drugačije ne dogovori sa vlasnicima. Period potreban za preseljenje firmi određiće ovlašćeni procenitelji i ti rokovi će biti navedeni u potpisanim ugovorima o nadoknadi.

Domaćinstvima koja borave u kućama i stanovima u vlasništvu IŽS će, ili biti obezbeđena gotovinska uplata za samostalno organizovanje preseljenja na osnovu udaljenosti do novog prebivališta, ili će njihove stvari i nameštaj preseliti IŽS.

Obnavljanje i unapređivanje izvora prihoda

Moguće strategije obnavljanja sredstava za život pogođenih pojedinaca biće orijentisane na pomoć u pristupu dostupnim programima preko lokalnih vlasti, koje se sprovode bilo iz sopstvenih ili iz državnih sredstava, i koje se tiču:

- a) Poljoprivrede
- b) Novog zapošljavanja ili samozapošljavanja, uključujući obuku i prekvalifikaciju

Državne subvencije u poljoprivredi se definišu na godišnjem nivou kroz Vladinu uredbu (najnovija Uredba iz decembra 2021, objavljena u januaru 2022¹³) i sprovode se na opštinskom nivou. Subvencije su dostupne za sledeće poljoprivredne delatnosti:

- > Biljna proizvodnja (proizvodnja useva, povrća, voća, uključujući organsku proizvodnju, nabavka poljoprivrednih inputa kao što su đubrivo, gorivo, osiguranje, itd.)
- > Stočarstvo (priplod teladi, jagnjadi, svinja, pčelarstvo, proizvodnja ribe, organski uzgoj, osiguranje, itd.)
- > Oprema i mehanizacija (nabavka traktora, sistema za navodnjavanje, plastenika, svih vrsta opreme, izgradnja skloništa za životinje, proizvodnih objekata, pijaca i dr.)
- > Prerada proizvoda (voća i povrća, uljarica, lekovitog, biljnog i aromatičnog bilja, pčelinjih proizvoda, mesa, mleka i dr.)
- > Ostale subvencije (mladi poljoprivrednici, opštine i gradovi, šumarstvo, lov, ribolov, proslave, zemljište koje se daje u zakup, udruženja poljoprivrednika/proizvođača, za druge, privatna savetovališta i dr.)
- > Poljoprivredni krediti

Više subvencija, kao i poljoprivrednih grantova za preduzetnike i preduzeća, obezbeđeno je kroz IPARD program¹⁴.

Nacionalna služba za zapošljavanje (NSZ) (<http://vvv.nsz.gov.rs>) je važan potencijalni partner u implementaciji, sa svojim filijalama u obuhvaćenim opštinama. NSZ može da radi sa pogođenim ljudima kako bi razvili sopstvene individualne planove karijere/zapošljavanja i obezbedili im pristup raspoloživim poslovima. Savetnici NSZ su na raspolaganju da usmere svakog registrovanog pojedinca u konkurisanju za/i zadržavanje posla. NSZ takođe pruža savete za osnivanje mikro / malih preduzeća i subvencije za samozapošljavanje, kao i mogućnosti obuke i prekvalifikacije.

Pomoć za ugrožene pojedince

Neka domaćinstva mogu se smatrati ugroženijim od ostale pogođene populacije. Takva domaćinstva će se identifikovati kroz sprovođenje socio-ekonomske ankete prilikom pripreme budućih APR-ova. Članovima domaćinstava koji nemaju izvore prihoda biće ponuđena pomoć za obnavljanje sredstava za život, kao što je opisano u prethodnom poglavlju, a domaćinstvima će se pomoći da se fizički presele, uz sigurnost za kupa. Pored toga, po potrebi će im se pomoći da zamene svoja lična dokumenta, sa adresom novog prijavljenog prebivališta. Domaćinstvima će biti pružena svaka dodatna pomoć koja im je potrebna, uz angažovanje lokalnog Centra za socijalni rad i bilo koje druge relevantne opštinske službe, kako bi se osiguralo da se bezbedno presele i da imaju pristup načinima obnavljanja sredstava za život ili socijalnoj pomoći na novom mestu prebivališta.

Nakon početka postupka eksproprijacija, pitanje ugroženosti će se dalje i spitati na raspravama o eksproprijaciji. Učesnici rasprava o eksproprijaciji će takođe utvrditi da li su određena pogođena osoba i njeno/njegovo domaćinstvo na bilo koji način ugroženi i da li će na njih u većoj meri uticati otkup zemljišta i potom pripremiti

¹³ Uredba o raspodeli subvencija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2022. godini (Službeni glasnik RS br. 125/21)

¹⁴ Instrument za predpristupnu pomoć u ruralnom razvoju (<https://ipard.co.rs>)

akcioni plan za pomoć njemu/njoj (i članovima njegovog/njenog domaćinstva, ako je primenjivo). Pomoć može uključivati bilo koju od već pomenutih mera za obnavljanje sredstava za život, ali i svaku pomoć za preseljenje (u slučaju fizičkog raseljenja), pravnu pomoć, pomoć pri pribavljanju ličnih dokumenata, pomoć u pristupu socijalnim ili zdravstvenim uslugama, itd. Sve dogovorene mere će IŽS pratiti i izveštavati o njima.

Ako se za bilo kog korisnika pogođenog zemljišta (koji nije vlasnik) utvrdi da je ugrožen i zavisn od zemljišta koje koristi, IŽS će sarađivati sa opštinama da se pronađe odgovarajuće za mensko zemljište koje se može obezbediti takvim korisnicima, kako bi im se povratili izvori prihoda.

9 Aranžmani za realizaciju

Uloge i odgovornosti

IŽS će biti odgovoran da obezbedi pripremu i realizaciju budućih APR-ova u skladu sa ovom Okvirnom politikom. Za pripremu APR-ova, IŽS će angažovati kvalifikovane i iskusne eksperte za raseljavanje upoznate sa nacionalnim zakonodavstvom i zahtevima EBRD/EIB-a.

IŽS je i menovao **menadžera za APR**, koji je ujedno i IŽS menadžer za pravne i korporativne poslove, za upravljanje procesom eksproprijacije. Njegovi saradnici će učestvovati u raspravama o eksproprijaciji i podnosiće izveštaje direktno njemu. Uz podršku u vidu dobijene tehničke pomoći, IŽS će takođe angažovati APR saradnike na terenu, po jednog u svakoj opštini, čiji će zadatak biti da deluju kao veza između IŽS i svih lokalnih aktera, uključujući osobe obuhvaćene Projektom. Saradnici na terenu će posebno doprineti identifikaciji neformalnih korisnika i ugroženih pojedinaca, osigurati da se predviđena pomoć za preseljenje i pomoć u obnavljanju izvora prihoda sprovede, i pomoći u rešavanju žalbi na lokalnom nivou.

S obzirom da mnoge aktivnosti u procesu otkupa zemljišta obavljaju razne druge institucije i organizacije, odgovornost menadžera za APR će biti da osigura da su svi adekvatno informisani i da učestvuju u procesu kako će biti predstavljeno u APR-ovima. IŽS menadžer za APR će takođe imati opštu odgovornost za praćenje implementacije APR-a i izveštavanje Zajmodavaca.

Troškovi i vremenska dinamika

Troškove vezane za izradu i sprovođenje budućih APR-ova snosiće IŽS iz odobrenih budžetskih sredstava, uključujući posebno nadoknadu za svo pogođeno zemljište i imovinu. IŽS će tražiti neophodna sredstva od Ministarstva finansija svake godine, u skladu sa napretkom eksproprijacije. Troškove raseljavanja, obnavljanja sredstava za život i/ili pomoći za ugrožena lica mogu direktno snositi pružaoci usluga, uključeni u pružanje ove pomoći, iz svojih postojećih budžeta (npr. Centri za socijalni rad, NSZ, i institucije za obuku).

Detaljan budžet i vremenski okvir za implementaciju biće definisani u svakom APR-u koji će biti pripremljen pre pokretanja bilo kakvih aktivnosti otkupa zemljišta.

10 Praćenje, procena i izveštavanje

IŽS će aktivno pratiti implementaciju budućih APR-ova sve dok se ne ublaže svi uticaji raseljavanja. Ključni indikatori koji će se koristiti za procenu napretka otkupa zemljišta i postizanja željenih rezultata su dati u tabeli u nastavku.

Tabela 3 Primeri indikatora koji će se koristiti za praćenje

Indikator	Izvor informacija	Učestalost merenja tokom procesa pribavljanja zemljišta
Ulazni indikatori		
Ukupno potrošena sredstva za kompenzaciju, po kategorijama rashoda	IŽS finansijska dokumentacija i podaci dobijeni od lokalnih pružaoča usluga	mesečno
Broj grupnih konsultativnih sastanaka, ishodi konsultativnih aktivnosti	Minute sastanaka Izveštaji o konsultacijama	dva puta godišnje
Broj održanih pojedinačnih rasprava za eksproprijaciju	Rešenja o eksproprijaciji	mesečno
Broj obuhvaćenih osoba / domaćinstava / poslovnih aktivnosti, po kategorijama (vlasnici ili korisnici, formalni ili neformalni) i vrstama uticaja (fizičko raseljavanje, gubitak zemljišta, gubitak poslovnih objekata, gubitak prihoda, gubitak nerezidencijalnih objekata)	IŽS popisni registar i registar žalbi Izveštaji procenitelja	mesečno
Broj i vrsta pogođene imovine (zemljišta, stambenih objekata, nerezidencijalnih objekata, poslovnih aktivnosti, parcela sa voćnjacima, itd.)	IŽS popisni registar Izveštaji procenitelja	mesečno
Koje dodatno zemljište (izvan zemljišta koje se pribavlja u skladu sa idejnim projektom) je potrebno za Projekat i kako/kada će biti pribavljeno?	Revidiran projekat i elaborati za eksproprijaciju	po potrebi
Izlazni indikatori		
% donesenih rešenja o eksproprijaciji (od ukupnog broja predmeta eksproprijacije)	IŽS popisni registar	mesečno
% rešenja o eksproprijaciji u kojima učestvuju privremeni zastupnici (bez učešća vlasnika)	IŽS popisni registar	mesečno
% postignutih sporazuma o nadoknadi	IŽS popisni registar	mesečno
% izvršenih plaćanja nadoknade	IŽS popisni registar	mesečno
% slučajeva u kojima su se pogođene osobe obratile sudu tražeći veću nadoknadu	IŽS popisni registar	mesečno
% slučajeva gde su pogođena lica zatražila otkup preostalog dela parcele	IŽS popisni registar	mesečno
Indikatori ishoda		
Broj slučajeva u kojima je izbegnuta eksproprijacija i/ili raseljavanje (i opis)	Revidiran projekat i elaborati za eksproprijaciju	po potrebi
Broj i vrsta pritužbi i način na koji se one rešavaju ili su rešene (trendovi)	Registar žalbi	mesečno
Broj slučajeva u kojima je zemljište koristio neko drugi, a ne vlasnik (formalni ili neformalni korisnik) i opis ovih slučajeva (ko su korisnici, pod kojim okolnostima su koristili zemljište, koja vrsta imovine pripada pogođenom korisniku, da li je postojala potreba za nadoknadom i ako jeste, kako je izvršena, itd.)	Rasprave za eksproprijaciju IŽS popisni registar	mesečno
Broj slučajeva u kojima će pribavljanje zemljišta ozbiljno uticati na izvore prihoda i opis ovih slučajeva (kako je to uticalo na izvore prihoda, koje mere su preduzete i kakvi su ishodi)	Rasprave za eksproprijaciju IŽS popisni registar	mesečno

Broj slučajeva koji uključuju ugrožena lica i opis ovih slučajeva (vrsta ugroženosti i način na koji se pristupilo njenom rešavanju, rezultati pružene pomoći)	Rasprave za eksproprijaciju IŽS popisni registar	mesečno
Kako su pogođeni pojedinci utrošili nadoknadu?	Ankete sa obuhvaćenim pojedincima	dva puta godišnje
Da li je dobijeni iznos bio u skladu sa punom zamenskom vrednošću?	Istražiti da li je novčana nadoknada bila adekvatna kako bi se obezbedilo da nije došlo do pada životnog standarda, smanjenih prihoda ili gubitka izvora prihoda	dva puta godišnje
Fizičko raseljavanje – zadovoljstvo novim kućama, pristupom infrastrukturi i/ili uslugama, u odnosu na stanje pre Projekta, ulaganja u nov nameštaj, itd.	Pojedinačni sastanci sa osobama /domaćinstvima pod uticajem Projekta IŽS popisni registar	Dva puta u godini nakon raseljavanja, i nakon toga jednom godišnje, dok svi uticaji vezani za izmeštanje ne budu rešeni.
Ekonomsko raseljavanje - da li su poslovne aktivnosti ponovo uspostavljene na novim lokacijama; nivo prihoda u odnosu na stanje pre Projekta, broj zaposlenih u odnosu na stanje pre Projekta. Da li su zaposleni nastavili da rade za ista preduzeća na novim lokacijama, da li su se njihova primanja promenila u odnosu na stanje pre Projekta, i na koji način, itd. Da li je bilo potrebno sprovesti mere za ponovno uspostavljanje izvora prihoda i ako da, koje vrste mera.	Pojedinačni sastanci sa vlasnicima poslovnih aktivnosti Pojedinačni sastanci sa zaposlenima pod uticajem Projekta.	Dva puta u godini nakon premeštanja poslovne aktivnosti, i nakon toga jednom godišnje, dok svi uticaji vezani za izmeštanje ne budu rešeni.

Menadžer za APR, uz podršku APR saradnika na terenu, će voditi popisni registar (Aneks 3:) i registar žalbi (Aneks 2:) i na osnovu toga, koristeći gore navedene indikatore, pripremati APR izveštaje za menadžment IŽS na mesečnoj osnovi. Informacije iz ovih izveštaja biće sažete u tromesečnim i izveštajima koji će biti dostavljeni EIB i EBRD. IŽS Menadžer za APR, njegovi saradnici iz IŽS i APR saradnici na terenu, će dokumentovati sve sastanke i konsultacije zapisnicima i fotografijama i priložiti ih u izveštajima. Sve informacije o pojedincima / domaćinstvima, njihovoj imovini kao i isplaćenim nadoknadama tretiraće se kao poverljive.

Biće sačinjen **Izveštaj o završetku postupka otkupa zemljišta i raseljavanja** i predat EIB-u i EBRD-u kada sva eksproprijacija bude završena i svi uticaji uspešno ublaženi. Izveštaj će uključivati: rezime uticaja projekta (i fizičkog i ekonomskog raseljavanja) i principe kojima se vodi plan raseljavanja; opis napora da se izbegne i minimizira raseljavanje; rezime konsultacija i ishoda, uključujući način na koji su oni uticali na prava i druge karakteristike otkupa zemljišta, raseljavanja i aktivnosti ponovne uspostave izvora izdržavanja; opis procesa davanja naknada; opis svih problema koji su nastali i način kako su rešeni; sažetak primljenih žalbi i način na koji su one rešene, uključujući listu žalbi i sudskih predmeta koji još nisu rešeni na datum podnošenja izveštaja; opis resursa mobilisanih za planiranje i sprovođenje aktivnosti otkupa zemljišta, raseljavanja i ponovne uspostave izvora izdržavanja.

Pored toga, za deonice koje podrazumevaju značajnije uticaje, Zajmodavci mogu zahtevati periodične spoljne preglede usaglašenosti ili eksternu reviziju aktivnosti otkupa zemljišta i raseljavanja, na način dogovoren sa Zajmodavcima.

11 Upravljanje žalbama

IŽS i izvođači radova će prihvatiti sve upite, komentare i žalbe u vezi sa otkupom zemljišta neophodnim za sprovođenje Projekta. Pogođeni pojedinci mogu da podnesu komentare, žalbe i/ili zahteve za informacijama lično ili putem pošte, telefona ili e-pošte koristeći sledeće kontakt informacije:

Ime: Velibor Samardžić Titula: APR menadžer Preduzeće: Infrastruktura želznice Srbije a.d. email: velibor.samardzic@srbrail.rs Broj telefona: 066 8777077 Adresa: Nemanjina 6, 11000 Beograd
---

Obrazac za žalbe je dat u Aneks 1: Obrazac za žalbe.

Kontaktiranjem opštinskog APR saradnika na terenu, može da se dobije pomoć u podnošenju žalbe, a njegovi/njeni kontakt podaci će biti dostupni lokalnom stanovništvu na oglasnim tablama u lokalnim zajednicama, pre početka sprovođenja budućih APR-ova.

Sve pritužbe će biti registrovane u registru žalbi (Aneks 2:). Podnosioci pritužbi će biti obavešteni o prijemu i registraciji pritužbi u roku od 7 dana, a na njih će biti odgovoreno u roku od 30 dana. Za složene žalbe ponekad je potrebno više vremena, u kom slučaju će IŽS APR menadžer obavestiti osobu koja je podnela žalbu (unutar tih 30 dana) o očekivanom vremenskom roku za odgovor.

APR menadžer, uz podršku APR saradnika na terenu, je odgovoran za prikupljanje, evidentiranje i rešavanje svih pritužbi. Pritužbe obrađuje interna komisija unutar IŽS i APR menadžer, uz pomoć APR saradnika na terenu, zatim šalje odgovor osobi koja je podnela žalbu na osnovu interne odluke, uključujući i informacije o radnjama koje su preduzete (ili će biti) preduzete za rešavanje pritužbe. U zavisnosti od vrste pritužbe i potrebnih radnja za njeno rešavanje, menadžer APR-a ili APR saradnici na terenu, u skladu sa ozbiljnošću žalbe, mogu se takođe konsultovati o pritužbi sa predstavnicima relevantne opštine i opštinske uprave ili drugim relevantnim zainteresovanim stranama. Mogu se održavati i namenski sastanci između predstavnika IŽS i lica koja su podnela pritužbu, a tim sastancima se mogu priključiti i predstavnici relevantne opštine ili druge lokalne zainteresovane strane, sa ciljem da se pronađe rešenje za pritužbu, prihvatljivo za sve strane.

Žalbe u vezi sa građevinskim aktivnostima će direktno rešavati izvođač(i) radova, a njihovo upravljanje će pratiti nadležni iz IŽS. Kontakti lica odgovornih za rešavanje pritužbi u ime izvođača radova biće dostavljeni svim predsednicima saveta mesnih zajednica duž trase projekta, kako bi ih postavili na oglasne table mesnih zajednica, pre nego što se na ovi m lokacijama za počnu bilo kakve terenske aktivnosti.

Podnosioci pritužbi u svakom trenutku imaju mogućnost da koriste pravne lekove u skladu sa zakonima i propisima Republike Srbije.

12 Objavljivanje informacija i komunikacija

Objavljivanje Okvirne politike i konsultacije

Zahtevi za objavljivanje projektnih dokumenata (uključujući ovu Okvirnu politiku) i javne konsultacije navedeni su u Planu angažovanja zainteresovanih strana koji je pripremljen za ovaj Projekat.

S obzirom na to da je ovo projekat kategorije A, paket dokumenata za objavu biće dostupan za javno razmatranje u periodu od 120 kalendarskih dana pre razmatranja projekta od strane Upravnog odbora EBRD-a. Tokom perioda objave, IŽS će organizovati javne konsultacije i ohrabriti zainteresovane strane da daju komentare na Projekat. Nakon perioda od 120 dana, nakon završetka procesa javnih konsultacija, biće pripremljen Izveštaj o javnim konsultacijama i po potrebi ažuriran paket objave (uključujući i ovu Okvirnu politiku).

Objavljivanje i konsultacije tokom pripreme budućih Akcionih planova raseljavanja

Svaki APR biće pripremljen u bliskoj komunikaciji sa pogođenim opštinama i zajednicama. Nacrti planova biće objavljeni, a pogođena lica biće podstaknuta da iznesu svoje mišljenje i daju komentare u vezi sa Projektom, kao i da predlože specifična rešenja za pitanja koja se pojave. Svi opravdani komentari i predlozi dobiće odgovarajuću pažnju. Specifični zahtevi za objavu i konsultacije biće definisani u svakom APR-u.

13 Aneksi

Aneks 1: Obrazac za žalbe

<p>Ref. broj: Puno ime</p> <p><i>Napomena: možete ostati anonimni ako želite ili zahtevati da ne otkrivamo aš identitet trećim licima bez Vašeg pristanka. U slučaju anonimnih žalbi, odluka će biti saopštena na sajtu Projekta: https://infra.rs/</i></p> <p>Ime _____</p> <p>Prezime _____</p> <p>☐ Želim anonimno da uložim žalbu Pol podnosioca žalbe (popunjavanje ovog polja je opcionalno)</p> <p>☐ Muško ☐ Žensko ☐ Drugo _____ (molimo navedite)</p> <p>☐ Zahtevam da ne otkrivete moj identitet bez mog pristanka</p> <p>Kontakt informacije - Molimo vas da označite kako želite da budete kontaktirani (pošta, telefon, e-mail).</p> <p>☐ Poštom: Navedite poštansku adresu: _____</p> <p>_____</p> <p>☐ Telefonom: _____</p> <p>☐ Putem e-pošte _____</p> <p>☐ Pratiću sajt pošto želim da ostanem anonimn</p> <p>Željeni jezik za komunikaciju ☐ Srpski ☐ Drugi (navedite)</p> <p>Opis incidenta ili žalbe (Šta se desilo? Gde se to desilo? Kome se to desilo? Šta je rezultat problema? Datum incidenta/ žalba)</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>☐ Incident koji se jednom desio (datum _____)</p> <p>☐ Incident koji se više puta desio (koliko puta? _____)</p> <p>☐ U toku je (trenutno se problem dešava)</p> <p>Šta biste voleli da se desi da bi se rešio problem?</p> <p>_____</p> <p>Potpis: _____ Datum: _____</p> <p>Molimo vas da pošaljete ovaj obrazac:</p> <p>Ime: Velibor Samardžić – za raseljavanje i otkup zemljišta Pozicija: APR menadžer Kompanija: IŽS Email: velibor.samardzic@srbrail.rs Telefonski broj: 066 8777 077 Adresa: Nemanjina 6, 11000 Beograd</p> <p>Ili</p> <p>Ime: Nenad Stanisavljevic - za sve druge žalbe Kompanija: IŽS Email: nenad.stanisavljevic@srbrail.rs Telefonski broj: + 381 11/3618443 Adresa: Nemanjina 6, 11000 Beograd</p>

Aneks 2: Registar žalbi

Br.	Datum kada je pritužba primljena	Ime osobe koja je podnela pritužbu	Osnov zainteresovanosti za projekat (stanovnik, vlasnik, pogođen projektom NVO, i sl.)	Kontakt osobe koja je podnela pritužbu	Kratak opis problema /pritužbe	Kompanija nadležna za obradu pritužbe (IŽS / Izvođač)	Ime i funkcija osobe zadužene za obradu pritužbe, i kontakt	Planirane aktivnosti kako be se obradila pritužba	Preduzete aktivnosti kako be se obradila pritužba	Rezultat aktivnosti preduzetih kako be se obradila pritužba	Odgovor osobi koja je podnela pritužbu (način obaveštavanja i datum)	Napomene
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												

Aneks 3: Popisni registar

Redni br. iz elaborata	Broj osnovne katastarske parcele	Veličina osnovne parcele (u m ²)	Rešenje o deobi KP iz RGZ	Broj katastarske parcele	Vrsta zemljišta kako je kompenzovano (građevinsko, poljoprivredno)	Ime (imena) vlasnika	Određeni privremeni zastupnik i razlog za to	Kontakti vlasnika	Da li zemljište koristi neko drugi osim vlasnika (ime i kontakti korisnika)	Površina koja se pribavlja (u m ²)	Objekti na zemljištu (stambeni, pomoćni, poslovni)	Zasadi na zemljištu (usevi, voće, povrće, drveće)

Podnet predlog za eksproprijaciju	LN broj	Zahtev za upis zabeležbe u Katastru	Broj predmeta	Podnet zahtev za otkup preostalog dela	Doneto rešenje o eksproprijaciji	Žalba na rešenje (razlog)	Rešenje o eksproprijaciji pravnosnažno	Skenirano i prosleđeno razvoju	Provedena promena u katastru	Zahtev za procenu poreskoj	Podneta ponuda o nadoknadi	Cena RSD/m ²

Ukupan iznos nadoknade u RSD	Sporazum	Sud (datum / iznos)	Prosleđeno na plaćanje	Isplata izvršena dana:	Kamata	Zahtev za uvođenje u posed	Uvođenje u posed Rešenje Ministarstva finansija	Podneta žalba preko mehanizma za žalbe iz APR (br. iz registra)	Ugroženost (ukoliko da ukratko opisati vrstu ugroženosti)	Spisak pomoći koja je pružena (dodatak za preseljenje, dodatna nadoknada i za šta, pružena pomoć i vrsta pomoći)	Napomene